

Diputació
Barcelona

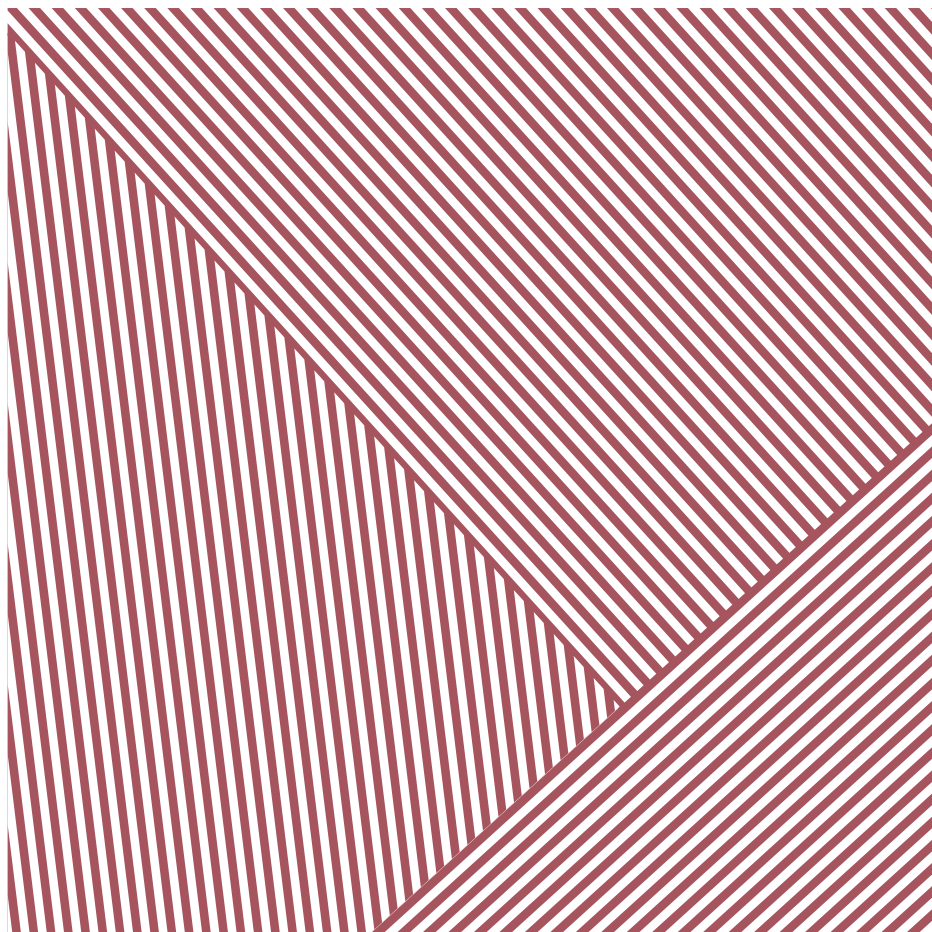
#DibaOberta

QUADERNS DE PARTICIPACIÓ CIUTADANA

—

LA PARTICIPACIÓ CIUTADANA
EN LA CREACIÓ I/O MILLORA
DE LES BIBLIOTEQUES PÚBLIQUES

04

PER QUE PARTICIPAR EN EL DISSENY O MILLORA D'UNA BIBLIOTECA?

La biblioteca pública és un servei de proximitat i un espai comunitari amb un rol clarament cultural, educatiu i social, però també és espai de trobada de la ciutadania i un agent integrador i dinamitzador del seu entorn que cal pensar responent a la diversitat d'interessos existents a la comunitat. Escoltar i donar resposta a les necessitats de la ciutadania està en l'ADN del servei de biblioteca pública.

Una biblioteca de qualitat és aquella que optimitza recursos, treballa des de la innovació i escolta activament idees i propostes per tal de ser més eficaç i propera. Incorporar la veu de la ciutadania, des del disseny de l'equipament a, per exemple, la prestació i avaluació del servei, es converteix en un punt de partida bàsic si volem que la biblioteca assoleixi els seus objectius i sigui útil a la comunitat.

En aquest quadern identifiquem les principals fases, agents i condicions que hem de tenir en compte en el moment d'incorporar la participació ciutadana en la millora i creació de biblioteques municipals. La durada, les metodologies o els temes a tractar dependran de cada projecte i de la realitat local concreta.

ABANS DE COMENÇAR, HEM DE TENIR EN COMPTE...

Quina és la voluntat política real per implementar accions de participació ciutadana en el disseny d'una nova biblioteca o bé, en la millora d'una existent?

Quins antecedents previs en participació existeixen al municipi? S'han fet prèviament processos de participació exitosos que siguin un bon punt de partida per a iniciar un de nou relacionat amb la nova biblioteca?

Disposem al municipi d'espais formals (consells, taules, coordinadores, etc.) de l'àmbit de cultura o altres, través dels quals podem vehicular la participació ciutadana?

Hem valorat l'escenari econòmic, tècnic i metodològic que tenim com a punt de partida?

LA PARTICIPACIÓ CIUTADANA. EN QUIN MOMENT? AMB QUIN OBJECTIU?

Les biblioteques públiques han de conèixer i donar resposta a les necessitats de la ciutadania en tot moment, des de que es concep i dissenya l'equipament, fins a la gestió, prestació i avaluació dels serveis. La participació de la ciutadania ha de guiar la millora, el trasllat o la creació de l'equipament així com el disseny i la implementació d'un servei o espai de la biblioteca.

Les metodologies participatives a implementar en cada moment de trobada amb la ciutadania dependran de la informació que volem obtenir i dels actors que s'hagin d'implicar.

El procés de creació d'una nova biblioteca es resumeix en aquestes etapes:

- 1 Diagnosi prèvia: estudis de necessitats i viabilitat constructiva i econòmica.
- 2 Programació: definir les necessitats específiques del projecte, els serveis i espais. Redacció i aprovació del *Programa funcional*. **Un dels objectius del programa funcional és que el projecte que es defineix i el pla econòmic s'adapti a la realitat local, per tant, cal introduir metodologies participatives que permetin incorporar la veu de la ciutadania.**
- 3 Elaboració del projecte arquitectònic i execució de l'obra: en base a la informació present al programa funcional.
- 4 Planificació i gestió del nou servei: el *Pla de gestió* recull elements del *Programa funcional* i concreta cada projecte bibliotecari (innovació educativa, creació musical...). **En aquesta fase es necessari el diàleg amb altres agents del municipi, cercant la transversalitat en la futura gestió de l'equipament.**
- 5 Definició i execució del projecte de mobiliari i equipament necessari.
- 6 Contractació del personal i instal·lació i muntatge de mobiliari i equipaments.
- 7 Obertura de la nova biblioteca: Durant tot el procés es promourà la màxima transparència explicant l'aconseguint de fites. **Aquest és un bon moment per fer la devolució a la ciutadania dels resultats de la participació.** Conclòs el procés, caldrà aprofitar dinàmiques i espais generats per a futures millores dels serveis i els espais.

PROCÉS DE MILLORA, TRASLLAT O CREACIÓ D'UNA BIBLIOTECA

PROCESSOS PREVIS >

1 **Primer contacte**

Situació prèvia
Intencions ajuntament
Necessitats
Informació sobre línees finançament

Actors:
GSB* /
Ens local

2 **Estudi necessitats**

Diagnosi i primera proposta d'actuació i recursos necessaris

Actors:
GSB*

3 **Estudi viabilitat**

Cerca d'emplaçament
Viabilitat econòmica

Actors:
GSB* /
Ens local

4 **Planificació i comunicació**

Calendari procés
Creació comissió programació
Comunicació ciutadana (inclou procesos de Participació ciutadana)

Actors:
GSB* /
Ens local

1 MES

PROGRAMACIÓ >

5 **Posada en marxa**

Explicació i validació metodologia
Lectura municipal
Identificació necessitats específiques projecte

Actors:
Comissió programació

6 **Procés Participatiu 1**

Si es compleixen processos previs

Actors:
SCDPC* /
Equip Biblioteca /
Ens local /
GSB*

Fase interna (equip biblioteca)
Fase externa (ciutadania i agents territori)
—> *Obtenció inputs de necessitats per disseny serveis i espais*

7 **Programa funcional**

Elaboració programa funcional

Actors:
Biblioteca /
GSB*

8 **Validació i retorn**

Validació / Aprovació programa funcional

Retorn resultats a l'equip municipal implicat i a la ciutadania

6-8 MESOS

PROJECTE ARQUITECTÒNIC

9 **Procés Participatiu 2**

Un cop presentat l'avantprojecte i abans d'acabar el disseny bàsic de l'equipament

Fase interna (equip biblioteca)
Fase externa (ciutadania i agents del territori)
—> *Obtenció inputs per a la concreció del projecte executiu de l'obra i de les necessitats del futur pla de gestió*

Actors:
GSB* /
Ens local

10 **Pla de gestió**

Elaborar el pla de gestió del futur equipament en paral·lel al procés constructiu i recollint els *inputs* dels diferents processos participatius

Actors:
SCDPC* /
GSB* /
Ens local

11 **Obra**

Projecte arquitectònic
Concurs / Redacció projecte executiu / Construcció
+
Projecte mobiliari / equipament
Concurs / Redacció projecte / Instal·lació i muntatge

Actors:
GSB* /
Ens local

12 **Obertura biblioteca**

APROXIMADAMENT 4-5 ANYS

(en el cas de construcció biblioteca nova, menys temps en el cas de millora de l'equipament)

LA BIBLIOTECA COM A ESPAI PROMOTOR DE LA PARTICIPACIÓ CIUTADANA

La participació ciutadana significa passar de treballar “per a la ciutadania” a fer-ho “amb la ciutadania”. Per reforçar aquest vincle amb la seva comunitat, la biblioteca ha de convertir-se en un actor més al municipi que ajudi a promoure i articular la participació.

Incorporant la participació ciutadana, les biblioteques públiques, junt amb el seu paper més convencional (educatiu i cultural) esdevenen agents actius en la millora dels serveis, les polítiques públiques i, en definitiva, la qualitat democràtica de les nostres societats i del desenvolupament local.

El contingut d'aquest quadern ha estat elaborat en col·laboració amb la Gerència de Serveis de Biblioteques de l'Àrea de Cultura Educació i Esports de la Diputació de Barcelona.

**Diputació
Barcelona** | Àrea d'Atenció
a les Persones

**Gerència de Serveis d'Igualtat i Ciutadania
Servei de Convivència, Diversitat
i Participació Ciutadana**

Recinte Mundet. Edifici Migjorn, 3a
Passeig de la Vall d'Hebron, 171
Telèfon 934 049 220
s.conviven.participa@diba.cat